

FAKULTETETS UTDANNINGSMELDING 2004 – 2005

1. Studietilbudet ved fakultetet

Studietilbudet i 2004 – 2005 har bestått av mastergradsstudiet i rettsvitenskap (start høst 2003), cand.jur.-studiet (under avvikling), samt fakultetets deltakelse med kurs i bachelorprogrammene for henholdsvis Arbeidslivsstudier og Kystsoneforvaltning.

2. Studentdata

2.1 Til opptaket høsten 2004 ble det gitt tilbud til 508 søkere, hvorav 400 svarte ja til studieplass. Av disse var det 25 studenter som ikke møtte til studiestart og 18 søkte om permisjon pga militærtjeneste. Av ulike årsaker sluttet i tillegg 35 studenter i begynnelsen eller i løpet av høstsemesteret. 322 studenter møtte til eksamen i Forvaltningsrett I (januar 2005).

2.2 Resultat 2004 – 2005

Vedlegg 1 viser resultatene fra de ulike eksamener i mastergrads- og cand.jur.-studiene i 2004-2005. Tabellen viser en betydelig økning i gjennomstrømningen i mastergradsstudiet sammenlignet med cand.jur.-studiet.

Det juridiske fakultet har en nedgang i antall studenter for 2005, men har likevel en økning i antall avlagte studiepoeng samlet sett. Kandidattallet for våren 2005 lå noe lavt (se pkt 4.3). Utveksling har hatt en økning, særlig for utreisende.

	Mål 05	Res 04- 05	Avvik
Studiepoeng/årseiningar	1431	1626	195
Kandidatar på mastergradsnivå	195	174	-21
Utvekslingsstudentar	59	71	12
Studiepoeng pr student	44,3	52,9	8,6

2.3 Frafall

De som søker permisjon pga militærtjeneste kommer inn i SO for neste års opptak (2005/2006). Av de resterende 375 søkere som svarte ja til studieplass for 1.studieår 2004-2005, var det 53 studenter som ikke møtte eller sluttet i løpet av høsten 2004. Dette utgjør et frafall på 14% i tidsperioden fra svart ja til tilbud om studieplass og første kurseksamen i mastergradsstudiet (Exfac holdt utenfor fordi mange av studentene hadde fullført kurset tidligere).

Av de 322 studentene som møtte til eksamen i Forvaltningsrett I, er 291 av dem registrert som studenter på 2.studieår høst 2005. I tillegg er det 10 studenter fra 2004-kullet som har søkt permisjon fra 2.studieår i 2005-2006. Av 2004-kullets 375 studenter har vi 301 studenter igjen. Et frafall i løpet av 1.studieår på 19.7%.

3. Kvalitetssikring og utvikling

3.1 Eksamen/vurdering

I alle kurs i de tre første årene av mastergradsstudiet benyttes kombinasjon av slutteksamen og obligatorisk kursprøve/hjemmeeksamen. I to av kursene inngår også obligatorisk muntlig fremleggelse.

I studiets 4.år er det skriftlig slutteksamen i kombinasjon med godkjent oppgavebesvarelse for å få gå opp til eksamen (i to kurs) eller tellende semesteroppgave (i ett kurs). For valgemenene er hovedbildet skriftlig slutteksamen. Det gjøres nå forsøk med alternative opplegg i to valgemenner (tellende semesteroppgave og refleksjonsnotat over egen tidligere skriftlig presentasjon)

3.2 Sensorordning

Fakultetet har innført ordning med bare en sensor for hver kommisjon – omfattende ca 50 - 60 studentbesvarelser - i kombinasjon med nivåkontroll utført av den enkelte kursansvarlige. Nivåkontrollen er basert på fem innsendte besvarelser fra den enkelte sensor. De innsendte besvarelsene skal være en svak besvarelse på hvert karakternivå. Hvis en besvarelse vurderes til stryk skal bedømmelsen foretas av to sensorer. Kursansvarlig utarbeider sensorveiledning for vurderingsarbeidet.

Overgangen til bruk av en sensor har økt antallet klager. Fra studenthold har det også vært ført kampanje for å få flest mulig studenter til å klage.

I kurset Erstatningsrett var det 72 studenter som klaget. Fire studenter fikk medhold; tre fra E til D og en fra D til C. Tre studenter ble flyttet ned en karakter. Kurset Rettstat og menneskerettigheter mottok 45 klager; tre fikk medhold og gikk opp en karakter mens fem ble flyttet ned en karakter, hvorav en til stryk.

Fakultetet har bevisst redusert kostnadene ved sensur til fordel for undervisningen.

3.3 Evaluering av program og emne

Fakultet har vedtatt bruk av referansegruppemøter i alle kurs som evalueringsform. For hvert kurs i de fire første studieårene skal det være to referansegruppemøter i løpet av kursperioden. Ett møte tidsmessig før obligatorisk kursprøve/hjemmeeksamen, og ett møte mot slutten av kurset. På gruppebasis velger studentene en representant for gruppa. Vedkommende møter som gruppas representant i alle kurs i løpet av studieåret. Ca 10% av studentene i ett årskull møter som representanter for årskullet. Opplegget for møtene følger et fast moment skjema. Det skrives referat fra møtene. Referatene legges ut i Studentportalen, er saksframlegg i Studieutvalget og gir grunnlag for den kursansvarliges egen evalueringsrapport etter kursets avslutning. Erfaringene med bruk av referansegruppemøter som evalueringsform er meget positive. Møtene gir grunnlag for dialog mellom kursansvarlige og representanter for kullet. Studentrepresentantene møter med klare problemstillinger på vegne av sine grupper og moment skjemaet sikrer at alle vesentlige forhold knyttet til lærings- og undervisningsopplegget blir tatt opp. For valgemenene vil det kun være ett referansegruppemøte pr emne.

For alle kurs i 1.- 4 studieår vil det bli gjennomført referansegruppemøter hvert studieår. For valgemenene har Studieutvalget vedtatt en fordeling for gjennomføring på høst- og vårsemester.

Rapporteringen fra den kursansvarlige til Studieutvalget har hittil skjedd i fri form. Fra høsten 2005 innføres bruk av elektronisk rapportering. Dette har ikke vært

mulig frem til nå fordi det elektroniske rapporteringsopplegget ikke har vært tilfredstillende rent funksjonelt.

I tillegg til bruken av referansegrupper er det på første studieår gjennomført følgeevaluering basert på fem spørreundersøkelser. Data fra studieåret 2004/2005 er under bearbeidelse, og vil innholde sammenligning med data fra studieåret 2003/2004.

Fakultetet har med virkning fra 1.august 2005 tilsatt to programsensorer for fire år. Arbeidsplan vil bli utarbeidet i samråd med programsensorene. Fra fakultetets sin side er det uttrykt ønskelighet av at programsensorene tidligst mulig vurderer studieopplegget for fjerde studieår.

Som ledd i evalueringsarbeidet er det gitt samtykke til tre mastergradsstudenter og en stipendiat om å bruke det nye mastergradsstudiet som ramme for sine datainnsamlinger. Den ene mastergradsstudenten, Morten Kronstad Pedersen, har i juni 2005 levert sin avhandling; "Pedagog eller teknolog. Ein kvalitativstudie av kva studiestøttesystemet Classfrontier har å seie for læraren som rettleiar og tilretteleggar for læring."

3.4 Rammevilkår

Fakultetets ressursmessige rammevilkår ved innføring av det nye studieopplegget, er og vil fortsatt være en viktig faktor for i hvilken grad fakultetet kan sies å virkelig ha lyktes i å tilrettelegge et lærings- og undervisningsmiljø som både ivaretar Kvalitetsreformens intensjoner og de faglige og pedagogiske mål fakultetet har med det nye studieopplegget.

Fakultetets nye studieopplegg, med meget stor bruk av LMS-system (Classfrontier), FS og Studentportalen, viser gjentatte ganger at fakultetet som foregangsbruker ikke alltid får den raske sentralt støttende oppfølging som er nødvendig for å kunne arbeide rasjonelt og videreutvikle sin ikt-baserte bruk.

De fysiske rammevilkårene i form av gruppe- og seminarrom er en utfordring for fakultetet. Fra og med høsten 2004 ble det inngått leieavtale bl.a. om grupperom i Håkonsgaten 3. Flere av de grupperom som nå benyttes er størrelsesmessig på grensen for det antall studenter som inngår i ei gruppe. Når de samme rommene er belagt kontinuerlig fra kl 8.15 til 18.00, er luftkvalitet en meget aktuell problemstilling.

Manglende kapasitet på seminarrom er en større utfordring. I dag må enkelte auditorier benyttes til seminarer for å få logistikk-kabalen til å gå opp. For å løse noen av disse problemene er det i sommer foretatt en utvidelse av kapasiteten av seminarrom på Dragefjellet ved å bytte om bruk mellom to lesesaler og mindre grupperom.

Bruken av undervisningslokalene på Dragefjellet er meget stor. Brukere fra andre fakulteter medfører belastning på fakultetets informasjonssenter ved at deres servicebehov i forbindelse med bruk, ennå ikke er ivaretatt gjennom et tilfredsstillende støttesystem.

Innvilget bruk av lokaliteter til konferanser og medfølgende kollisjon med løpende undervisning, har medført høy temperatur og meget belastende situasjoner for de

som arbeider i fakultetets informasjonscenter. På dette punkt må universitetet gjennomgå sine rutiner for hvem og hvordan lokaliteter innvilges til kongressbruk, og hvordan dette skal prioriteres i forhold til løpende undervisning.

3.5 Hovedfunn fra evalueringene og tiltak for oppfølging

Masterstudiet er basert på problembasert læring med arbeid i gruppe- og storgrupper ut fra gitte problemoppgaver, og med skriving av løsningsforslag med tilbakemelding, som ett av de viktigste momentene i læringsopplegget for de tre første studieårene. I dette opplegget inngår bruk av gruppe- og storgruppeledere. Gruppeledere, viderekomne studenter, brukes i de to første studieårene til å lede arbeidet i gruppene, mens selvstyrte grupper er opplegget i tredje studieår. Storgrupper brukes gjennom alle de tre første årene, og disse gruppene ledes av en vitenskapelig tilsatt som ofte er en midlertidig tilsatte universitetslektorer.

Det legges ned et stort arbeid fra de enkelte kursansvarlige med å tilrettelegge eksemplariske problemoppgaver som ivaretar både faglig progresjon og metodebruk i studentenes læring, implisitt bevisste medlæringseffekter så som bruk av bibliotek og datakilder. Referansegruppemøtene har i noen tilfelle vist at enkelte oppgaver ikke helt har fungert ut fra sin hensikt. Dette har medført at kursansvarlig har omarbeidet enkelte oppgaver til studieåret 2005/2006. I dette arbeidet har også innspill fra gruppe- og storgruppelederne vært meget verdifulle. Samspillet mellom oppgaver i arbeidsgruppene og i storgruppene, for å underbygge studentenes progresjon i egen læring, har vært en stor utfordring. Dette har for de fleste kurs medført en omlegging med utarbeidelse av nye oppgaver for storgruppesamlingene. De nye oppgavene bygger tematisk på problemer gitt i arbeidsgruppene, men faktum- og metodemessig reiser de nye utfordringer og vinklinger på fagstoffet.

Som nevnt er gruppelederne viderekomne studenter. Deres rolle i å lede arbeidsgruppene og kommentere studentenes skriftlige arbeid, er meget viktig i de nye studentenes læring. Opplæringen og oppfølgingen av gruppelederne er blitt utvidet. Erfaringene fra referansegruppemøtene har vist at studentene er fornøyd med det arbeidet gruppelederne ivaretar. Gruppeledernes møter med den enkelte kursansvarlige for gjennomgang av gitte oppgaver til gruppemøtene. I tillegg har de kursansvarlige for gruppelederne utarbeidet skriftlige veiledninger til de enkelte oppgavene. De årlige samlingene av alle gruppelederne og kursansvarlige for de to første studieårene, har gitt mange verdifulle faglige innspill til de kursansvarlige for ytterligere forbedringer av læringsoppleggene. Storgruppelederne er som nevnt, ofte midlertidig tilsatte universitetslektorer som ikke alltid har mestret fullt ut den pedagogiske utfordringen det er å få 30 studenter til å delta i storgruppens diskusjonsopplegg. Som et tiltak har fakultetet gjennomført en dags opplæring for storgruppeledere. I tillegg er det vedtatt at det skal gjennomføres anonym nettbasert evaluering av alle gruppe- og storgruppeledere fra og med høstsemesteret 2005. Resultatet av evalueringen av storgruppelederne skal brukes av prodekan i medarbeidersamtaler med de tilsatte. Gruppelederne følges opp av pedagogisk veileder.

Studentene på tredje studieår har påklaget volumet av tilbakemeldinger de har fått på skriftlige besvarelser sammenlignet med det de fikk på første og andre studieår. På tredje studieår gis tilbakemelding av storgruppeleder, og i et langt lavere

omfang enn tilfelle er på første og andre studieår. For å øke omfanget av tilbakemeldinger vil fakultetet høsten 2005 gjøre forsøk med å trekke tidligere gruppeledere inn for å supplere storgruppelederne med å gi skriftlige tilbakemeldinger.

3.6 Masteroppgaven

Fakultetet har oppnevnt en faglig koordinator for opplegget med masteroppgavene. Vedkommende har ansvar for opplegget av orienteringsmøter og i samråd med forskergruppene presentere aktuelle temaområder for skriving av avhandling, tildeling av veileder og opplegg av skrive-/metodekurs. Det er utarbeidet et eget flytdiagram for de ulike fasene i dette arbeidet (se vedlegg 2). Det er også utarbeidet retningslinjer for studenter som ønsker å skrive masteravhandlingen ved et utenlandsk fakultet, men få den bedømt "hjemme".

3.7 Hovedpunkt i kvalitetsarbeidet ved fakultetet

Fem forhold utgjør kjernen i fakultetets arbeid med studiekvaliteten. Det ene er de studieadministrative oppgavene med helt nye rutiner for masterstudiet, med oppfølging av obligatoriske krav for studentene, hyppige eksamener med store studentkull, økt volum søknader om særordninger til eksamen og oppfølging av hengstudenter, samt at studentene i den nye studieordningen er kommet tettere og i hyppigere kontakt med de som har studieadministrative oppgaver. Samtidig som det nye studieopplegget implementeres, skal det gamle cand.jur.-studiet avvikles. Mellom disse to studieordningene er det et betydelig antall studenter på ulike overgangsordninger mellom gammelt og nytt studieopplegg. For å sikre kvaliteten på de studieadministrative oppgavene, er det utarbeidet en rutinehåndbok som stadig revideres.

For sikring av kvaliteten på lærings- og undervisningsoppleggene på de tre første studieårene, er bruken av referansegrupper og de kursansvarliges rapportering og arbeid med ytterligere forbedringer av kursoppleggene, de viktigste tiltakene. I dette inngår også problemstillingen med muligheter for økt volum på tilbakemeldinger til studenter på tredje studieår

Det tredje forholdet er knyttet til studentenes ulike former for utenlandsopphold og skriving av masteravhandling.

Tilsetningen av to programsensorer er det fjerde hovedpunkt i fakultetets kvalitetsarbeid.

I tillegg kommer arbeidet med generelt å øke de ressursmessige forholdene knyttet til mastergradstudiet i rettsvitenskap, men også for å kunne begynne å gi tilbud innen etter- og videreutdanning.

4 Analyse

4.1 Vurdering av studie- og fagtilbudet

Studieutvalget har iverksatt et arbeid for å vurdere eventuelle strukturelle justeringer av rekkefølge og størrelse på enkelte kurs. Dette omfatter i første omgang ikke fjerde studieår i påvente av programsensorenes vurderinger. En vurdering av størrelsen av skriftlige besvarelser knyttet til kursene på tredje studieår, samt type oppgaver, er tatt opp.

I forbindelse med masteravhandlingen er det innspill fra faglig hold om å øke omfanget av skrivekurset og gjøre det obligatorisk. Det er også tatt opp spørsmål om evalueringsopplegg for gitt veiledning.

Størrelsen på de engelskspråklige kursene må vurderes ut fra deres størrelser i studiepoeng som utenlandske juridiske fakultet kan anbefale i forhold til sine opplegg. Fakultetet registrerer en økt utenlandsk etterspørsel på ett-årige engelskspråklige LLM opplegg. Fakultet oversendte i mars 2005 søknad til universitetet om godkjenning av tre LLM-opplegg, hver på 90 studiepoeng. Søknaden er pr dd ikke avklart.

I forhold til mastergradsstudiet overordnede mål, bl.a. med å underbygge ferdigheter nødvendig for livslang læring, viser fakultetsbibliotekets besøkstall en betraktelig økning ved innføringen av den nye studieplanen og studentens økte behov for bruk av kilder ut over pensumlitteratur.

4.2 Status i kvalitetsarbeidet og vurdering av læringsmiljøet

Når programsensorene er på plass, mener fakultetet å ha et fullgodt system for innhenting av nødvendig datagrunnlag og vurdering av tiltak for ytterligere forbedringer. I hvilken grad forbedringstiltak kan iverksettes vil ofte være avhengig av økte ressurser, men kan også være avhengig av forhold knyttet til studentene selv. Et frafall av studenter på ca 20% i løpet av første studieår (2004-kullet), kan være et resultat av galt studievalg, manglende motivasjon for stor arbeidsinnsats og lignende. Dette er en problemstilling fakultet vil arbeide videre med.

Resultatet av evalueringene, både følgeevaluering av studentene på første studieår ved hjelp av spørreskjemaer og alle referansegruppemøtene, viser at i all hovedsak er studentene fornøyd med undervisnings- og læringsmiljøet. Men evalueringene viser også muligheter for ytterligere forbedringer

Kapasitet på lesesaler og PC-stue må sies å være noenlunde tilfredstillende. Imidlertid er kapasiteten på utskriftssiden fortsatt for liten, og meget sårbar når hele kull samtidig skal levere obligatorisk kursoppgave/hjemmeeksamen.

For den fysiske siden av læringsmiljøet er luftkvaliteten i flere av gruppe- og seminar-rommene et meget stort problem. Kapasitet på ventilasjonssystem står ikke i forhold til kontinuerlig bruk fra 8.15 – 18.00.

4.3 Resultatoppnåelse

Økningen i oppnådde studiepoeng/gjennomføring for fakultetet, skyldes dels at mastergradsordningen har vist seg effektiv mht. å få studentene til å lykkes. Blant annet arrangeres en kontinuasjonseksamen hvert år i august, som gir studenter som har strøket til eksamen eller av andre grunner ikke har gjennomført en sjanse til å ta seg inn. Intensiv undervisning og løpende krav til levering har åpenbart en effekt. I tillegg kommer periodiseringsfenomenet i overgangen fra cand. jur.-ordningen til mastergradsordningen - fakultetet registrer studiepoengene fortløpende ettersom kursene avvikles. Fakultetet avvikler fortsatt eksamener der resultatet ikke oppnås før etter to år, og vil gjøre det fram til vårsemesteret 2007, men effekten vil avta fra våren 2006. For mastergradsordningen vil en del kurs

som starter om høsten ha eksamen om våren, blant annet har alle kurs på 4. studieår eksamen om våren. Dette gir utlag på avlagte studiepoeng fordelt på semestre. Gjennomsnittstallet av studiepoeng for høsten vil på sikt ligge noe lavere enn for vårsemesteret. Fakultetet har god mulighet for å oppnå resultatmålene for 2005.

Kandidattallene har ligget lavt de siste semestrene. Det skyldes dels at reelle tall har gått noe ned, dels rutiner ved rapporteringen. For høsten 2005 ventes store kandidattall, da kullet på mastergradsordningen tar seg kraftig opp, samtidig som kullene på cand.jur.-ordningen ennå ikke for alvor er begynt å gå nedover. Antakelig vil fakultetet her overstige resultatmålene for 2005.

Utteksling skjer på de valgfrie delen av studiet. Fakultetet er ennå i en overgangsperiode, da valgemner for mange studenter ikke er obligatorisk - likevel er interessen for utveksling stigende. Fakultetet har satset på bedre veiledning og bedre avtaler for utveksling for de norske studentene, og arbeider med å lage et godt tilbud av engelsk-språklige valgemner tilpasset de studentene som kommer fra utlandet. Målet om 20 % utveksling for de norske studentene vil antakelig være nådd innen to år.

4.4 Samlet vurdering

Fakultetet mener å ha etablert et meget tilfredsstillende kvalitetssystem med utgangspunkt i universitetet sitt kvalitetssystem, men tilpasset fakultetets egenart som profesjonsfakultet. Spesielt vil fakultetet framheve bruken av referansegrupper som grunnlag for både formativ og summativ evaluering, noe som gjør studentene til aktive medspillere i forbedringsarbeidet. Selv om bare 10% av studentene i et studentkull deltar i referansegruppemøtene, observeres det at de meget ofte kommer med spørsmål og innspill som er et resultat av drøftinger i den gruppa de representerer. Det at de samme studentene representerer sin gruppe gjennom alle kurs i et studieår, gjør at det blir en viss kontinuitet i deres bidrag, samt sammenligning av lærings- og undervisningsopplegg i studieårets kurs.

Som vedlegg 1 viser er fullføringsprosenten på de ulike kursene i mastergradsstudiet meget høy, og blir av de kursansvarlige tilskrevet studieopplegget med høy frekvens på skriving av oppgaver og med tilbakemelding.

Et frafall på 20% i løpet av første studieår (2004-kullet) berører bl.a. hvilket grunnlag potensielle studenter gjør sitt valg av fakultetets studietilbud, og om det er mulig å etablere ennå bedre oppfølging av studentene gjennom deres første studieår, og da spesielt i det første semesteret.

Fil: lsw/kvalitetsdokumenter/utdanningsmelding 20042005

Det juridiske fakultet, UiB. Utdanningsmelding 2005-2006.
Vedlegg 1

KARAKTERSTATISTIKK - juridisk fakultet - 2004/2005

Statistikken omfatter ikke kontinuasjonseksamen

Mastergradsstudiet

	Meldt	Møtt	Frafall	Frafall%	Stryk	Stryk%	A%	B%	C%	D%	E%
EXFAC	303	280	23	7,6	4	1,4					
JUS111	337	322	15	4,5	2	0,6	10	25	40	20	6
JUS112	349	319	30	8,6	9	2,8	10	26	34	21	9
JUS113	340	321	19	5,6	2	0,6	8	28	39	21	4
JUS114	322	309	13	4,0	5	1,6					
JUS121	478	446	32	6,7	33	7,4	11	27	36	21	6
JUS122	476	454	22	4,6	17	3,7	10	24	39	20	8
JUS123	539	505	34	6,3	31	6,1	9	23	38	22	8
JUS124	351	326	25	7,1	33	10,1	9	22	37	24	9
JUS131	280	264	16	5,7	15	5,7	9	28	33	24	6
JUS132	227	202	25	11,0	11	5,4	13	24	33	26	5
JUS133	274	256	18	6,6	10	3,9	14	28	34	20	5
JUS134	221	212	9	4,1	11	5,2	11	32	31	18	8
JUS135	342	312	30	8,8	20	6,4	11	22	37	20	10
JUS241	168	156	12	7,1	11	7,1	10	26	33	20	10
JUS242	166	153	13	7,8	8	5,2	12	29	37	17	6
JUS243	112	102	10	8,9	2	2,0	12	27	36	17	8
JUS399 h04	21	17	4	19,0	0	0,0	24	53	24	0	0
JUS399 v05**	22	19	3	13,6	0	0	32	53	11	5	0
Sum	5328	4975	350		224						
Gjennomsnitt				7,8		4,0	12,6	29,2	33,6	18,6	6,4
* Gjennomført første gang våren 2005											
** Mangler de som leverte 1. august											

Cand.jur.-studiet

	Meldt	Møtt	Frafall	Frafall%	Stryk	Stryk%	A%	B%	C%	D%	E%
JUS97-1 H04	157	96	61	38,9	26	27,1	6	20	29	27	19
JUS97-2 H04	104	57	47	45,2	17	29,8	13	28	23	28	10
JUS97-3 H04	92	66	26	28,3	19	28,8	9	26	28	34	4
JUS97-4 H03	163	124	39	23,9	27	21,8	13	26	25	21	15
JUS97-3 V05	111	63	48	43,2	15	23,8	4	23	35	29	8
JUS97-4 V05	178	128	50	28,1	9	7,0	14	21	34	23	8
Sum	805	534	271		113						
Gjennomsnitt				34,6		23,1	9,8	24,0	29,0	27,0	10,7

